

Hóast alt reyp hjá Edmundi og Óla um skattalætta:

Føroyingar blíva 2% fátækari í ár

Tøka realárslønin 1995-98. Vøkstur ár um ár og samanlagt. Prosent

	1995-96	1996-97	1997-98	1995-98
Ársløn	0,9	-0,9	2,7	0,7
Skattur og gjöld íalt	-12,0	-7,9	0,0	-10,0
Tøk ársløn	8,8	2,0	1,0	12,7
Prísvøkstur	2,7	0,8	2,0	8,7
Tøk realársløn	6,0	-0,2	-2,0	2,7

Keldur: Sí fylgiskjal.

Keypiorðan hjá føroyingum vaks 6 % í 1996. Men nú gongur aftur skeiva vegin og í ár fer keypiorkan at lækka 2%.

ÁKI BERTHOLDSEN

Alt reypði hjá Edmundi Joensen, og ikki minst, Óla

Breckmann um, hvussu stóran skattalætta teir hava givið føroyingum, er nú gjørt til skammar.

Ti tað, sum hevur týðning hjá vanligu føroyingum, er ikki, hvussu stórir, ella lítill ein skattalætti er.

Tað, sum hevur altavgerandi týðning, er, hvat løntakarinn hevur eftir at keypa fyri, tá ið skattir og avgjöld eru betalt og prísvøksturinn í samfelagnum er taldur við.

Óg her vísa tey turru tøluni, at síðani Anfinn Kalls-

berg, Óli Breckmann, og teirra fólk, komu út í Tinganes, er keypiorkan hjá føroyingum lækkað nokk so fitt.

Lækkar 2% í ár

Kanningar, sum búskaparfrøðingur hevur gjørt fyri Føroya Arbeiðarafelag, vísa, at í 1996 hækkaði keypiorkan reitiliga fitt, heili 6%.

Men í fjør kom aftur stígur í, tí tá lækkaði hon 0,2%.

Men í ár fer av álvara at ganga skeivan vegin aftur,

tí í 1998 verður roknað við, at keypiorkan aftur fer at lækka ikki minni enn 2%.

Enn er langt á mál

Tað stóra fallið í keypiorkuni var frá 1991 til 1995, tá ið hon lækkaði um 20%.

Síðani tá er keypiorkan kvinkað uppeftir aftur.

Men kanningar, sum búskaparfrøðingur hevur gjørt fyri Føroya Arbeiðarafelag, vísa, at enn er langt á mál til tað mista er vunnið inn aftur.

Kanningarnar vísa, at síðani 1995 er reallønin hækkað 3,7% - tilsamans.

Men útrokningarnar vísa eisini, at tað er bara í 1996, at gongdin hevur verið positiv, tí tá hækkaði tøk reallønin, ella keypiorkan, 6%.

Men síðani tá er hon alto lækkað aftur.

Í 1997 var lækkingin 0,2% og í ár verður læk-

kingin, og ikki minst í ár.

Ein arbeiðsmannaløn
Útrokningarnar eru bygdar á eina fulla ársløn eftir sáttmálanum ímillum Føroya Arbeiðarafelag og Føroya Arbeiðsgevarafelag, fróknað frítíðarløn.

Roknað er við, at broytt frítíðarløn ávirkar longdina á frítíðini.

Skatturin er roknaður eftir skattalógini hvørt árið.

Roknað er við einum miðal kommunuskatti, vigað eftir fólkatalinum í teimum einstøku kommununum.

Á henda hátt er eisini miðal barnafrádráttur roknaður hvørt árið. Roknað er við barnafrádrátti fyri tvey børn. Gjöld til ALS og Samhaldsfasta eru tald við.

Tøka ársløn verður tikin við at draga beinleiðis skatt og gjöld av lønini.

Tøka realløn verður síðani funnin við at draga prísvøksturinn frá tøk árslønini.

Prísvøksturinn, sum er brúktur, er tann sami sum prístalsvøksturinn ár um ár.

Prísvøksturinn fyri 1998 er mettur til 3%.

Búskaparfrøðingurin hjá Føroya Arbeiðarafelag heldur ikki at tað er sannlíkt, at prísvøksturinn verður minni í ár, enn hann var í fjør.

Minka so líðandi

Búskaparfrøðingurin sigur, at enn er langt eftir á mál, áðrenn reallønarmissurin frá 1991-95 er vunnið inn aftur.

– Óg við einum prísvøkstri uppá 2-3%, ella meiri um árið, er tað greitt, at keypiorkan aftur fer at lækka so líðandi, nú lønirnar ikki eru prístalsviðgjørðar.

Betala 12.000 meiri í skatti

ÁKI BERTHOLDSEN

Ein tímaløntur á landi, sum arbeiðir fulla tíð, skal í ár betala 12.000 krónur meiri í skatti, enn starvsbróðurin, á sjómum, sum forvinnur tað sama.

Hetta er ein avleiðing av nýggju reglunum í skattalógini um, at sjómenn skulu fáa ein frádrátt uppá 15% í inntøkuni, áðrenn hon verður skattað.

Tvs., at hjá sjómmonnum verða landsskattur, kommunuskattur, gjald til ALS og Samhaldsfasta, roknað út av 85% av inntøkuni.

– Ein avleiðing av hesum er, at samfelagsbólknarir í Føroyum, eisini í verka mannastættini, eru ikki longur líka fyri skattalógini.

Ein búskaparfrøðingur hevur roknað út fyri Føroya Arbeiðarafelag, hvussu nógv meiri tey, sum arbeiða á landi, nú skulu betala í

skatti av somu inntøku, sum ein sjómaður hevur.

Ein tímaløntur á landi, sum arbeiðir fulla tíð, forvinnur góðar 150.000 krónur um árið.

Óg av teimum 150.000 skal hann betala 12.000 krónur meiri í skatti, enn ein sjómaður, sum eisini forvinnur 150.000 krónur.

Hjá tí tímalønta á landi er skatturin góðar 55.000 krónur, ella 37%.

Hjá sjómanninum er skatturin hinvegin góðar 43.000 krónur, ella knøpp 29%.

Hetta kemst sjálvandi av, at hóast sjómaðurin forvinnur 150.000 krónur, verður hann bara skattaður av 127.500 kr., tí 15% skulu dragast frá.

Tað vil siga, at tann tímalønti skal betala knappar 12.000 meiri í skatti av eini løn uppá 150.000 enn sjómaðurin skal betala av som-

u løn.

Útrokningunum eru óngir aðrir frádráttir tiknir við enn tey 15% til sjómenn.

Hægri løn, størri munur

Munurin á, hvussu nógv tey á landi skulu betala meiri í skatti, enn sjómaðurin skal, hóast báðir forvinna tað sama, verður størri og størri, jú hægri lønin er.

Av eini inntøku uppá 200.000 krónur, skal tann á landi betala 18.000 krónur meiri í skatti, enn fiskimaðurin skal betala av somu løn.

Útrokningarnar hjá búskaparfrøðinginum hjá Føroya Arbeiðarafelag, vísa, at tey á landi skulu longu betala ein triðing av lønini í skatti, tá ið tey hava forvunnið 125.000 krónur.

Men sjómaðurin skal heilt uppá 200.000, áðrenn hann betalar triðingin í skatti.

Føroya Arbeiðarafelag heldur aðalfund hetta vikuskiftið. Uppundir fundin hevur FA gjørt áhugaverdar útrokningar um ymsk víðurskipti hjá verkafólki. Omanfyri verður víst á, at keypiorkan fer at lækka 2% í ár. Óg í hesi greinini verður víst á, hvussu nógv tað kostar verkafólki, at tey ikki finga sama skattalætta, sum sjómenn. Mynd: J. Kr. Vang.

Av áðurnevndu inntøku uppá 200.000 kr. skal tann á landi betala 85.170 krónur í skatti, tað eru 42%, og sjómaðurin skal betala 67.245 krónur, tað eru 33,6%.

Uppaftur grelligari verður munurin, tá ið tað kemur til tær hægri inntøkurnar. Vit skulu nevna tvey

dømi afturat:

Av eini inntøku uppá 300.000 krónur, betalar tann á landi 144.920 krónur í skatti, tað eru 48,3%.

Sjómaðurin betalar 118.033 krónur í skatti, ella 39,3%. Tað eru 26.888 krónur, ella 9% minni enn tann á landi.

Av eini inntøku uppá

500.000 krónur, betalar tann á landi 264.420 krónur, ella 52,9% í skatti.

Sjómaðurin betalar hinvegin 219.608 krónur í skatti, tað eru 43,9%.

Sostatt skal tann á landi betala 9 %, ella heilar 44.813 krónur meiri í skatti av eini inntøku uppá 500.000 kr. enn sjómaðurin.